

— REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc.— Manuscrisurile nu se returnează.
IN SERIE
se primesc în Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf.
Nax. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare
Publicării mai dese după condiții și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și strălămate:
Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franco.
Se prezumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Cu exemplar 10 bani. — ATĂT abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 3.

Brașov, Vineri 4 (17) Ianuarie.

1902.

Germania și polonismul.

Desbaterile din dieta prusiană asupra interpelărilor făcute din parte germană și polonă în afacerea dela Wreschen, sunt de un deosebit interes, fiind-că descoper toate firele politice germane față cu polonismul din provinciile ostice prusiane.

De-odată lumea află prin însuși graiul cancelarului german, că cestiunea polonă este pentru Germania „cestiunea cea mai importantă“ dela a căreia regulare atârnă dezvoltarea viitorului celui mai apropiat al patriei.

Mai mult contele Bülow a dat pe față, că germanismul se simte în acele ținuturi cu populațiune mixtă amenințat de polonizare, de aceea el a desfășurat un program întreg, arătând măsurile, ce vrea să le ia guvernul pentru a combate acel pericol, cu alte cuvinte pentru a germaniza mai cu succes ca până acuma.

Foile șoviniste maghiare sunt încântate de măsurile, ce le pune în vedere cancelarul german în contra Polonilor, și le recomandă deosebit atențiunii a politicianilor maghiari.

Cetitorii noștri vor vedea din cele raportate mai jos despre cuprinsul vorbirii contelui Bülow, de ce natură sunt măsurile, ce vrea să le ia guvernul pentru îngrădirea, susținerea și lățirea germanismului în provincia Posen. Sunt foarte scurte vedători șovinistii unguri, cari vor să-și ia de exemplu aceste dispozițiuni propuse de contele Bülow, der sunt și nise ignoranți vrednici de compătimit, când în îngâmfarea lor cred, că Maghiarii își pot permite ceea-ce îndrăsnesc o mare putere ca Germania.

Măsurile de germanizare, de care facem amintire mai sus, nici că sunt nouă. De trei-deci de ani, după însăși mărturisirea cancelarului Bülow, aceste măsuri, luate față cu Polonii din provinciile de ost, puțin

folos au adus Prusiei și Germaniei, așa că acum din nou regimul prusian se vede constrins a-se gândi la nouă mijloce „de apărare“.

Dacă der o națiune cultă, tare și foarte numărösă ca cea germană n'au putut-o scote la cale în trei decenii a face pe Poloni să-și uite de aspirațiunile lor naționale — atunci ce cred a ajunge șovinistii maghiari vrând a maimuța pe Prusieni, când raporturile dintre maghiarism și naționalitățile mult mai număröse de aici, sunt cu totul altele?

Ar face mult mai bine acei șovinistii unguri, cari adoră politica germană față cu Polonii, decât ar cumpeni serios cuvintele ce le-a rostit interpelantul național-liberal Hobrecht în ședința de Lună a dietei prusiane.

Acesta a vorbit între altele și de Austria, unde Polonii se bucură de-o largă autonomie, și a țis, că politica austriacă față cu Polonii nu poate servi ca model pentru Prusia. Austria, țise, are problema de a ține în legătură cele mai diferite naționalități, acordându-le cea mai mare autonomie posibilă. Recunoșce, că acesta este una din cele mai grele probleme pentru un stat. Inse Prusia nu este un stat poliglot, ci un stat național unitar, exclamă numitul deputat.

Adevărat că Prusia se prezintă din vechime ca un stat național. Cu toate astea nimeni nuse va găsi, care fiind nepreocupat să aprobe intoleranța, ce-o manifestă guvernul ei față cu numărösii săi supuși poloni.

Der Ungurii de unde și până unde ar pute pretinde a fi în aceleași condițiuni cu Prusienii, față cu naționalitățile din Ungaria? Cred ei că ajunge a vorbi de „statul național unitar“ ca să și fie și să vieze de fapt?

Ungurii n'ar trebui să uite nici un moment, că decât problema Austriei este și trebuie să fie de a uni diferitele sale naționalități, acordându-le autonomia cea mai largă, atunci

nică problema Ungariei nu pôte fi alta, căci poliglotismul ei nu este cu nimic mai restrins decât al Austriei.

Sunt asămănări și deosebiri, pe cari numai oibii nu le ved și nu le înțeleg.

Dieta ungară își reincepe adă ședințele. Pentru adă era pusă la ordinea țilei desbaterea specială a proiectului de lege despre cassierile comitatense. Ministru-președinte Szell fiind bolnav (s'a supus unei operațiuni în Viena) a rugat presiului camerei să propună amânarea desbaterei. Se vor desbate proiectele ministeriului de honveți și probabil, că săptămâna viitoare se va începe desbaterea asupra budgetelor diferitelor ministerii, desbatere, care trebuie negreșit sfârșită până în Februarie. Se plănuesce prelungirea ședințelor și ținerea de ședințe paralele, pentru-ca desbaterea budgetară să nu dureze până târziu în Martie sau Aprilie, când va trebui să se desbată proiectul tarifului vamal.

„Reichsrath“-ul austriac se va întruni, probabil, pe la finea lui Ianuarie.

Inalt ordin de ț.

Regele Carol al României a dat, din incidentul Anului nou, următorul inalt ordin de ț:

„Ostaș,

„Cu anul ce începe astăzi, se implinesce un sfert de veac, de când, în capul vostru, prin vitejia și devotamentul „ce a-ți arătat, am dobândit neatărnarea țerei și s'au reinviat timpurile gloriose. „Ați dovedit, că marile jertfe, ce țera a „făcut și face pentru iubita Mea armată, „nu sunt zadarnice.

„In anul ce se sfârșesc, 'mi-ați dat „plăcutul privilegiu de a vedea, că urmați, „fără preget, a fi călăuziți de sentimentul „datoriei, al onorei și al iubirei de patrie „și că țera, răzemată pe viteza mea armată, pôte privi viitorul cu încredere, er „eu pot fi mândru de ea.

„Vă urez ani mulți și fericiti“.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1902.

Carol.

Declarațiunile lui Bülow.

În dieta prusiană s'a discutat în ziua de 13 Ianuarie asupra cestiunei polonese. Cu această ocaziune cancelarul german a făcut unele declarațiuni importante, la cari revenim astăzi.

Cancelarul declară, că nu se pôte tolera, ca instrucțiunea să servescă drept mijloc de polonizare a copiilor germani (?). Trecând la partea economică a cestiunei spune, că deși proprietatea mare se află pe jumătate în mâni germane, totuși influența germană în provincia Posen este neînsemnată. Din partea statului se va face tot posibilul, ca această influență să crească prin înmulțirea domeniilor de stat și prin întemeierea de majorate și fideicomisuri. Statul se va îngriji, ca proprietatea rurală să trecă în mâni Germanilor, cari vor fi colonizați în Posen și vor fi chemați a afirma caracterul german al provinciei. Nu numai ridicarea proprietărilor mari și mici va forma obiectul de preocupățiune a statului, der și întărirea elementului german din orașe. Este o supremă necesitate a fortifica elementul burghez german în orașe și a pune zăgaz prin acesta polonizării. Se va crea deci o clasă industrială și comercială germană. Afară de acesta se va trimite armată germană în diferitele orașe, și constatată cu bucurie, ea deja la 1 Aprilie în Wreschen și Schrimm va fi trimis câte un batalion de infanterie.

Mai departe cancelarul relevă importanța responsabilității funcționarilor trimiși în provincie. Aceștia au acolo o misiune specială, pe care decât o îndeplinesc cu conșciențiositate, li-se asigură o carieră frumoasă. Cancelarul mai espune, că se plănuesce înființarea unui muzeu și a altor institut pentru arte și științe în Posen. Astfel speră cancelarul a păzi caracterul german al provinciilor răsăritene, un ideal, pe care deja Bismarck l'a indicat, și care totdeauna a format idealul regilor prusieni.

Declarațiunile cancelarului german nu numai că nu au fost de natură a atenua procedura barbară dela Wreschen, der vor trebui să umple de îngrijire pe Poloni, căci, precum se vede, li-se anunță

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Intrebuințarea cărților.

Domnul Ion Weiss, tipograf-editor în București, originar din Brașov și fost tipograf-lucrător la „Foia pentru minte, inimă și literatură“ și la „Gazeta Transilvaniei“ în anii 1847—1849, ne comunică o frumoasă conferență, ce a ținut-o în „Cercul Cultural“, secția societății „Gutenberg“ a lucrătorilor tipografi, întemeiată de d-sa.

Ca subiect al conferenței sale rostită în limba română, d-l I. Weiss a ales opera lui Ludovic Hamann despre întrebuințarea cărților și despre mijlocele spre a-se cultiva pe sine, o eselență lucrare, care ar trebui să fie cunoscută și cetită mai ales în cercurile lucrătorilor-tipografi, deși aceștia în alt sens, trăiesc cu toții în neîntrerupt contact cu cărțile.

Din conferența acesta, care schițază cuprinsul cărții lui Hamann, estragem următoarele părți interesante:

In carte găsesce autorul mediul cel mai apt al cultivării proprii și o descrie în modul următor:

„Cartea trebuie numerată între operele miraculoase, cari sunt făcute de cătră omeni, ea este o punte clădită peste rîul timpului, de unde vedem țilnic pe morții de una sută și una mie de ani, cum vin la noi, cei vii; cartea este o legătură strînsă în jurul tuturor celor cari cetesc și fondează o comunitate de viață, așa de intimă și restrinsă ca nici una altă; cartea este o corabie, ce aduce spiritului nostru din apropiere precum și din depărtare toate cele trebuincioase; prin carte vorbesce savantul la savant și cu aceia cari voesc să devină savanți înainte de a îmbrăni. Prin carte se adresază experimentata bătrânețe la tinerete, ba chiar la copii, decât știu să cetescă“.

Pe lângă carte, primul învățător este natura și Goethe dice: „Natura este singura carte, care oferă pe toate paginile un mare conținut.“

Da, natura este marea carte ilustrată și micile opere omenesci de hârtie sunt ca și un fel de index și text pentru densa.

Er Schiller dice: „Scrisul dă corp și

voce multelor cugetări și le transportă în foi vorbitoare în cursul secolilor“.

„Natura este adevărata carte a deslușirilor ceresci, pe care a scris-o mâna Atotputernicului însăși, și fie-care rënd al acestei opere fără sfârșit este pentru noi o nouă minune,“ dice Zschokke.

Primele documente ale popoarelor din antichitate au ajuns până la noi seu sculptate în piatră, seu săpate în fier, imprimate în tuciu, seu scrise pe table de cêră, — fie table de regenți, legi, notițe memorabile, fie despre persoane marcante.

Ce pas e însă de acolo până la cartea noastră modernă?

Dacă o ramură a istoriei culturale are o importanță, acesta ar trebui revendicată pentru dezvoltarea țarței, care este principalul stâlp al culturii și mijlocitorea istoriei universale dela generațiune la generațiune.

Cărțile formeză mijlocul cel mai eficaț de educațiune și cultură, sunt la dispoziție chiar celui mai sêrac și despre ele Weber are părerea: „Că toate cărțile sunt învățatorii cei mai efini și adevărata paracet pentru milioane de omeni buni“.

Chesterfield o nimeresc bine, adre-

sând fiului său aceste cuvinte: Acuma nu mi-a rămas decât cărțile mele și numai în cărțile mele găsesc țilnic ca adevărat, ce dice Cicero despre învățatură:

„Acăsta ocupațiune cu științele, nutresce anii tineretii, desfată bătrânețea, înfrumșetăză norocul, adăpostescă și consolăză în nenorocire, delectăză acasă, nu împovăreză afară, ne gonesce nopțile și scurtează timpul la voiajuri și la țera“.

„Neatârnat de ori-ce schimbare, litera vorbesce în toate timpurile cătră toți omenii, cari știu să însuflețescă litera. Ea învieză, ridică și nobilăză până în vecii vecilor“, dice Fichte.

Câte adevăruri și câte cugetări libere, cari n'ar fi trebuit pronunțate nici odată, au fost depuse în cărți?

Jean Paul dice în „Freiheitsbüchlein“ între altele: „Fiind-că unele adevăruri fără indulcire nu se pot pronunța fără a pierde efectele lor, de aceea cartea fără viață își ia limbajul liber asupra sa, mustrăză cu îndrăsnelă lumea și o împreună cu acela, care o mustrăză“.

„Decă cultura răspândită pentru noi, are o valoare ore-care, cine ni-o pôte comunica? Numai cărțile, necontenitii noștri învățatori, cari sunt în fie-care mo-

pe mine și pe Isidor Domșa la sine, se facem o partidă de preferanțe. Vădând craniul pe biuroul său, l'am întrebat de ce-l ține acolo?—*L'am adus de pe câmpul de război. Este craniul unui ofițer de onoare*, a răspuns Reichenberger. — Nu cumva este capul vr' unui general? întrebai eu. Reichenberger a răspuns: Nu l'am luat cu mine, pentru-că ar fi capul unui ofițer superior, ci pentru-că este capul unui om mare.

Domnul A. Deac a comunicat acest lucru lui Kéry, care s'a dus apoi în persoană la primar. Acesta i-a confirmat din nou enunțarea și a declarat, că e gata să pună și jurământ pentru adevărarea celor spuse.

Domna Ivan n. Fischer Luisa, nepoata lui Reichenberger, își aduce aminte de craniu. Mama ei i-a spus în mod hotărât, că bunica sa, soția lui Reichenberger, i-a spus, că craniul este al lui Petöfi. Ea a întrebat cu grăză pe bunicul său, cum poate bé apă dintr'un craniu, la care întrebare bunicul său a răspuns: „*Wenn man aus einem geistreichen Schädel trinkt, wird man selbst geistreich*“ (Decă cineva bé din craniul unui om deștept, se face și el deștept). Pe servitorul bunicului său îl chema Surdu și a însoțit pe stăpânul său nu numai în război, dér l'a slujit și mai târziu în Hațeg, unde fi locuia familia.

Antropologii, pe cari i-au așteptat pe Marți, n'au sosit, dér a sosit o telegramă dela Bartok Lajos, care comunică lui Kéry, că ministrul de culte, la intervenția societății Petöfi, a rugat pe Metropolitul din Blășiș să convoce consistoriul în ședință extraordinară pentru a delibera asupra cererii societății relativă la transportarea craniului la Budapesta.

SCIRILE DILEI.

3 (16) Ianuarie.

Tisza erași deputat. Eri a avut loc alegerea de deputat în Abrud. Tisza Kalmán, singurul candidat, a fost ales prin aclamațiune.

Mandatul dela Lăpuș validat. Se scie, că în Lăpușul ungurese fusese ales deputat, în urma unor ne mai auzite presiuni administrative, contele Teleki Sandor. Contra-candidatul lui Teleki era Dr. Victor Cupșa. Alegerea din Lăpuș a fost protestată, dér Curia din Budapesta în ședința dela 15 Ianuarie a respins petiția de protestare validând mandatul lui Teleki.

Balul roșu. După cum se scie Reuniunii femeilor române din Brașov va aranja Miercuri, în 9 (22) Ianuarie 1902 în sala Redutei orașenești, **balul roșu**. Prețurile de intrare la acest bal sunt: de persoană 3 cor., de familie 6 cor., pe balcon 4 cor. Bilete de intrare se pot cumpăra la firmele Frații Simay, succesorul Laszlo, librăria Ciurcu și séra la casă, pe lângă prezentarea invitații. Începutul balului la 8½ ore séra.

Zek Daniel, fișpanul comitatului Albei-Inferioare și-a dat demisiunea din acest post. După-cum ni-se scrie din Aiud, în ziua de 14 Ianuarie s'a prezentat la fișpanul dimisionar o delegație compusă din membri de ai congregațiunii comitatense, rugându-l să-și revöce dimisia. Zek a răspuns, că dimisia este irevocabilă și că motivele ei nu sunt personale.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat dela **Reuniunea femeilor române din Brașov, subvenție anuală 200 cor.** ér dela d-na Ella Popovici (Brașov) 10 cor. — Primăscă nobilii donatori cele mai vii multămite. — **Diracțiunea școlilor medii gr.-or. române din Brașov.**

Furt în Fofeldea. Sâmbătă, în 22 Decembrie a. c. la 3 ore p. m. s'a făcut înmormântarea membrului din comitetul parochial Toma Maniu din Fofeldea, care înmormântare s'a servit de 3 preoți, și după cum prescrie tipicul, chiar în însași casa lui Dumneșeu. După terminarea în-

mormântării, crâsnicul bisericii Petru Chirtop a încuiat biserica și a plecat, după obicei, la casa mortului. Pe cale crâsnicul a dat însă preotului I. Bonea cheile spre îngrijire. Când a fost Duminecă dimineța, în 23 Decembrie la 7 ore, a venit crâsnicul și a luat cheile, ca să mērgă la biserică să o curețe. După-ce a intrat în biserică s'a dus în altar, și din întēmplare a găsit dulapul tăiat acolo, unde e cheia și deschis, după care crâsnicul a mers cu grabă la preotul și i-a spus ce s'a întēmplat. Chemând și pe primarul, s'au dus împreună la biserică și au făcut cercetare să vadă, ce s'a întēmplat. S'a constatat, că s'au furat 3 potire suflăte cu aur. Dintre acestea unul are inscripția pe el „Alexandrina“, tot asemenea un discos avea inscripție pe el, și copia și lingurița încă aveau inscripții pe ele. Afară de aceea s'a mai furat încă 1 discos, 1 stea, 1 linguriță și o cruce mică de metal. La olaltă au fost decă 3 potire, 2 discose, 1 stea, 1 copie și 2 lingurițe și o cruce mică. Cercetând mai de-aprópe, că pe unde ar fi intrat făptuitorul, s'a aflat un ochiú stricat de ferăstră dela tinda femeilor și sticla aședată lângă părete afară. Făptuitorul încă n'a putut fi descoperit.

Asasinat înflorător în Clușiú. Miercuri, 15 Ianuarie, în orele ante meridiene s'a făptuit un omor înflorător în strada „Unio“. Două calfe de tēmplar și-au închiriat în curtea din dos dela casa Nr. 6 din numita stradă o odaie la femeia Hantz Josefina. Ei au spus, că odaia o închiriază pentru candidatul de avocat Kovács György, pe al cărui nume a și sosit încurând un mandat postal în valöre de 4 coröne. Când a intrat eri factorul postal în odaie, căutând pe pretinsul Kovács, cele două calfe s'au aruncat asupra lui și aplicându-i mai multe lovituri de topor, l'au omorât. O servitoare auzind sgomot în odaia din dos, a strigat după ajutor. Făptuitorii au fost prinși. Unul se chiamă Friedrich Ferencz de 28 ani, catolic, neînsurat, originar din Alba-Regală, ér celalalt Szöcs Gyula de 25 ani, ev. reformat, neînsurat, originar din Maros-Szentgyörgy. Victima se numia Bürger Carol în etate de 37 ani, însurat, tată a doi copii.

Pentru masa studenților din Brad au mai dăruit următorii M. St. d-ni și dōmne: 1) Georgiu Pop de Băsesci, Elena Pop Hossu Longin și Francisc Hossu Longin, ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou 20 cor.; 2) Eugenia I. Paraschiv n. Mihalyi, întru memoria iubiiților săi răposai, Ioan Paraschiv, fost sub jude reg. și a fiilor săi Gregoriu și Anna 10 cor.; 3) Dr. Zosim Chirtop adv. Cămpeni, ca răscumpărare a felicitărilor dōlei onomastice 10 cor.; 4) Vasile Chirtop, Cămpeni, răscumpărare a felicitărilor de Anul nou și a onomastice 5 cor.; 5) „Oravițiana“, societate pe acții 20 cor.; 6) Vasile Beleş, protopresbiter, Maria-Radna 5 cor.; 7) Comuna bisericească Cuvin 1 cor.; 8) Teodosiu Moțiu, par. Cuvin 1 cor.; 9) Constantin Puticiu 60 bani; 10) D. Popovici inv. 25 bani. Suma 72 cor. 85 bani. Binevoitorii dăruitori, primăscă cea mai viuă multămită. — **Diracțiunea gimnasiului român gr.-or.**

Răscumpărarea felicitărilor de Anul nou. În favorul casinei române din Clușiú a intrat ca răscumpărare a felicitărilor de Anul nou dela următorii domni sumele: 1) Emeric Pop adv. Clușiú 2 cor., 2) Vasile Ranta jude 2 cor., 3) Vasile Indre adv. 2 cor., 4) Vasile Almășian adv. 5 cor., 5) Dr. George Ilea adv. 2 cor., 6) Gavril Carsai propr. 2 cor., 7) Dr. Stefan Morariu adv. 3 cor., 8) Leontin Pop jude 2 cor. În total 20 cor. — **Gavril Carsai, cassier.**

Budgetul Rusiei pe anul 1902 prezentă următoarele cifre: Încasări ordinare: 1800,784,482 ruble, estra-ordinare 1,800,000 ruble. Din rezervele cassierilor imperiului 143,987,494 ruble, total: 1946,571,976 ruble. Cheltueli ordinare: 1775,913,481 ruble, estra-ordinare 170,658,495 ruble, total: 1946,571,976 ruble. Escedent: 24,871,001.

— Raportul, cu care ministrul de finanțe înainteză budgetul Țarului, este redactat în termeni optimistici față cu viitorul financiar al imperiului.

Cu trenul vicinal. Nu de mult s'a petrecut următoarea istorie: Într'un orașel cu stație de cale ferată vicinală din Ungaria, veni mai deunăđi un domn avēnd sorocit un proces la judecătorie. Isprăvindu-și afacerea se duse și la croitor să-ia măsură pentru un costum. Croitorul era cu nisece prietenii la cărciumă și veni acasă peste o oră. Nevasta îi spune cine l'a căutat și că acuma a perdut un mușteriu, fiind-că domnul respectiv plēcă cu trenul. Croitorul se gândesce un moment, apoi alērgă la gară și găsesce trenul, tocmai gata de plecare. Repede sare și el în tren, ia măsură cât ai bate 'n palme și apoi sare jos, fără să i-se întēple cel mai mic incident, cu tōte că trenul se pusese deja în mișcare.

Reuniunea română de cântări din Năsēud va aranja o serată musicală împreunată cu teatru și urmată de dans, în Năsēud, Sâmbătă, în 18 Ianuarie st. n. 1902, în sala de gimnastică dela gimnasiu. Începutul precis la 7 ore séra. Prețul intrării de persoană: pentru membri activi și ajutători 1 cor., pentru nemembri 1 cor. 60 b. Venitul curat e destinat în favorul fondului reuniunii. Oferte mărinitose se vor chita pe calea publicității.

Imbrăcarea copilelor sērace.

Brașov, Decembrie 1901.

— Fine. —

Maria Popea, Emilia Sanciali, N. N. Susana Popovici, N. N., G. V., E. D., Ecaterina Rădulescu, Jantea profes., Dr. Teodor David, I. G. Eremie, N. N., Dr. Moșoiú, Carolina Lenger, Hortensia Percea, Iordani Blebea, Otilia Bidu, Nicolae Grădinar, Maria Bărbuceanu, Agneta Socol, Iuliana de Lemeny, Nicolae Fișeșeanu, Maria Grecu, Maiorița Hagăr, Marina Bală, Victoria Russu, Victoria Onițiu, Maria Branisce, Hermina Moldovan, Elvira Navrea, Maria Ciortea, Timi Popovici, Teodor Nicolau, Elena Anken, Elena N. Puiu, Maria D. Pascu, Maria D. Munteanu, Elena Russu, Amalia Chiffa, Maria Oncioiu, Maria I. Munteanu, Ludovica Pop, Maria G. Dima, Elena N. Ciurcu, Maria Nastase, Lucreția I. Lupan, Maria Voicu, Rebi Chicomban, Nicolae Stinghe, Elena Furnică, Eleftera Orghidan, Paraschiva G. Zavić, Reveca Neguși, Elena N. Rășnovean, Marina Cămpean, Marina Popovici, Maria Priscu, Dr. Vasile Saftu, Paraschiva Bădițoiú, Elena D. Marcea jun., Elena D. Marcea sen., Maria N. Navrea, Elena Ghighiniță, Elena Presmerean, Elena Arefta, Elisabeta D. Pop, Reveca Bărsan, Elena Muntean, Maria Butnar, Reveca Găitănar, Valeria Stoicovici, Marina Dragomir Pulpași, Philotea Budiu, Emilia Aron Neguți, Nicolae Stinghe, câte 2 coröne.

Leontina T. Pop un paltonaș pentru copil și 1 cor. 20 bani. Maria Median 1 cor. 40 bani. Elena G. Ioan, George Savu, Nicolae Marica, Dobra Oprea, Florica Coleșea, Maria Voicu, Policeni Ila-sevici, Efrasina Rășnovean, Reveca Zărnovean, Maria B. Bancilă, Anastasia Milenti, Marina Russu, Eleftera Alesiu. Căpitan Roman. Ioan Gămulea câte 1 cor. Marina Tampa 80 bani, Caterina Lațcu 40 bani, Ioan Bărsan 40 bani, Petru Puiu 40 bani.

S'a colectat suma de 623 cor. 60 bani, s'au imbrăcat 40 copile; D-l Spudera & Temesvary au imbrăcat 10 copile cu rochițe și șorțuri; D-nii Simay, Iuliu Pop, Kiraly Lajos și Theis & Manton au trimis stoffe, din care s'au confecționat haine pentru fetițe sērace. D-na Parasch. Filip și-a dat ostenela de-a confecționa în mod gratuit hainele, ce s'au împărțit.

Subscrierul birou al Reuniunii în numele Comitetului esprimă P. T. donatori cele mai sincere mulțămiri.

Brașov, 17/30 Decembrie 1901.

Agnes Dușoiu,
președintă.

Lazar Nastasi,
secretar.

Nou abonament

1a

Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1902

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii fōiei nōstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coröne; pe șese luni 12 coröne; pe trei luni 6 coröne; pe o lună 2 coröne.

Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50

Abonarea se pōte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

Literatură.

„**Bilder aus Rumänien**“. Sub acest titlu d-l publicist și profesor Maximilian W. Schroff din Bucuresci a scos de sub tipar o elegantă broșură de 111 pagini, conținēnd traduceri din legendele lui V. A. Urechia și din poveștile de ale lui Urechia și șese romane de ale lui Gane, tōte bine alese, este ilustrată și cu portretele celor doi autori români își mulțumesc apariția sprijinului Ligei pentru unitatea culturală a Românilor. D-l Schroff spune în prefață, că s'o hotărât a publica o serie de 12 mici volume de asemenea traduceri, pentru a face cunoscute marelui public german lucrările cele mai bune ale poezilor, prosaiștilor și dramaticilor români. Ultimul volum va fi o istorie a literaturii române. Volumul II, care va apare cel mai târziu până în Aprilie, va conține traduceri din *Delavrancea* și *Vlahuță*. Numele d-lui Schroff este destul de cunoscut în România, traduceri se disting prin esactitate și stil ales și întreprinderea merită a fi încurajată de cătră publicul pricepător de limba germană.

„**Clipe de repaus**“ de Sorcovă. Un volum elegant, care pōte ocupa loc pe masa oricărui salon. Prețul 2 coröne (Pentru România 2 Lei 50 bani) porto extra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special această nouă apariție literară. În acest volum găsim un limbaj frumos românesc și niște povestiri scrise cu atată spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cetit'o tōtă. Se pōte procura la Tipografia A. Mureșianu pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 bani porto.

SCIRI ULTIME.

Londra, 15 Ianuarie. Țiarul „Times“ publică următorul comunicat inspirat de guvern: „Pe nimeni n'ar puté surprinde, decă guvernul englez ar lua măsură, ca visita principelui de Wales să nu se facă și ca ambasadorul englez din Berlin să-și părăsescă postul, căci numai așa s'ar puté da a înțelege Germanicii impresia penibilă, ce a produs-o în Anglia declarațiunile lui Bülow, însă relațiile intime între cele două dinastii nu permit luarea unor astfel de mēsură“.

Paris 16 Ianuarie. Guvernul a dat în judecată pe mai mulți jesuiți pe motiv, că cu tōtă desființarea lor aparentă și voluntară, ei își continuă activitatea.

Haga, 16 Ianuarie. Guvernul tratēză în secret cu conducătorii Burilor despre terminarea războiului.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela Tipografia „AURORA”, A. Todoran

din Gherla — Szamosujvár,

se pot procura următoarele cărți:

Preț. Coróne.

Cuvântări pe Dumineci. Tom. I. de renumitul orator — în D-nul adormitul — *Iustin Popp*, 48 predicii pe 38 Dumineci . . . 4.40

Cuvântări bisericești (acomodate pentru ori-ce timp) de I. Papiu, Tom. I. Ed. II. 2.40

Cuvântări bisericești la tóte sêrb. de peste an de I. Papiu . . . 3.—

Cuvântări funerale și iertăciuni pentru diferite cazuri de mórte, întocmite de I. Papiu . . . 3.—

Cuvântări funerale și iertăciuni. Din autori renumiți, prelucrate de Tit Budu, vicar . . . 2.—

Catechese pentru pruncii școlari de Tit Budu, vicar . . . 80

Cuvinte de aur sêu învățături înțelepte date de un părinte fiului sêu, din operele lui J. H. Campe, trad. de I. Sonea . 1.60

Dumnezeiasca liturgie a celui dintru sfinți părintelui nostru Ioan Chrisostom, de Ioan Boroș . . . 50

Mama Sfântului Augustin, tradusă de Salba . . . 2.—

Manual catehetic pentru primii ani școl. de Basiliu Rațiu . . . 80

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christie. Tom. II. dela Dum. XI. după Rosalii până la Dum. Vameșului . . . 1.60

Istoria iconei Pr. C. Verg. Maria dela Nicula . . . 20

Bocete, adecă cântări la mórți, adunate de I. Pop Reteganul . . . 80

Nu mié nita. Colecțiune de versuri funerale, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. — 50

Omul și lumea, cântări funerale de Aron Boca Velcherianul . . . 16

Albina și leneșul de Aron Boca Velcherianul . . . 20

Amintiri din Grecia de Teodor Bulc, profesor gimn. . . 1.20

Buchetul. Culegere de cântece, culese de I. P. Reteganul, broșat . . . 50

Barb Cobzarul. Novela orig. de Emilia Lung . . . 20

Cântul în școala populară de Iuliu Pop, învăț. Năsêud, Praxă. Teorie. Cânturi — 60

Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de G. Simu . . . 70

Carnetul roșu. O interesantă novela nihilistă, trad. din germ. de *Mosul* . . . 60

Cartea plugarilor sêu povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, crescerea vitelor și celelalte ramuri ale economiei de I. Georgescu . . . 50

Codrean, Craiul codrului, de George Simu . . . 12

Cântăreța. Novela de Dem. Dan . . . 30

Carmen Sylva, Prelegere publică ținută prin V. Nicoră, prof. gimn. — Cu portr. M. Sale Reginei României. . . 20

Chiuituri de cari strigă feciorii în joc, de P. Reteganul . . . 56

125 Chiuituri de cari strigă feciorii în joc . . . 24

Cu vârful penei Scrieri satirico-umoristice de Anton Popp. I. Monológe. II. Humor și satiră. O broșură foarte petrecătoare . 1.—

Din povestile lui Esop de Aron Boca Velcherianul . . . 16

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu . . . 60

Dile negre. Versuri de Petrea dela Clușiu — cu o prefață de G. Simu . . . 30

Felicitări în poezii și prosă la Anul-Nou, ziua născerei și ziua numelui către tată, mamă, moș, unchiu, mătușe, nănași, tutori, preoți, învățători și binefăcători, precum și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocaziuni școlastice, de George Simu . . . 40

Preț. Coróne.

Filoxera omenimei. Câte-va cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher. — 16

Geografia și Istoria în școala populară. Manual compus conform planului de lecțiuni a d-lui V. Petri pentru cl. IV., V., VI., de T. Petrișor, învățator . . . 80

Gruia lui Novac . . . 20

Horia lui Pintea Vitézul . . . 12

Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinar . . . 20

Indreptar pentru ortografia română, de Vas. Dambraava . . . 24

Im-ărăția țiganilor pe vârful unui plop de A. Boca Velcherianul . . . 16

IONEL. Educațiunea unui bun copil, cate pentru părinți și educători. de V. Gr. Borgovan . . . 2.—

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte. După Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulf . . . 60

Lira Bihornului. Balade populare de Antoniu Popp . . . 40

Lira Sionului sêu cântarea sêrbătorilor. — Poezii religioase-morale, lucrate după Sf. Scriptură, de A. Boca Velcherianul, cu o preavântare de G. Simu . . . 50

Monológe de Antoniu Popp:

Nr. 1. Pe neaștepte . . . 08

Nr. 2. Pentru ce am rămas flacău be-trân . . . 16

Nr. 3. La Anul-nou . . . 08

Nr. 4. Ce nici prin minte nu mi-a trecut . . . 08

Nr. 5. O pățanie . . . 08

Merinde dela școlă sêu învățături pentru popor, culese din diarul unui școlar, de Dr. Georgiu Popa . . . 1.20

Miseriile sociale Novela de P. C. Z. Rovinar . . . 30

Musa Someșană. Poezii populare române din jurul Năsêudului. Adunate și aranjate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade — 05

Nr-ii 76 și 77. Narățune istorică după Wachsmann, de I. Tanco . . . 40

Nopti de iarnă. Novele pentru popor de G. Simu . . . 1.20

Opăgurii. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite, de I. P. Reteganul — 80

Opera unui om de bine. Novela origin. — continuarea novei „Idealul pierdut” de Paulina C. Z. Rovinar . . . 20

Pacălitul. Monolog comic de Antoniu Popp. Prețul . . . 08

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 102 pagine, cuprinde 103 poezii bine alese și aranjate. Prețul red. (dela cor. 2.40) la . . . 1.20

Povestea Pascunii sêu creștința deșertă populară. De Ar. Boca Velcherianul — 16

Părintele Nicorăe. Schiță din viața preoților, de G. Simu . . . 60

Pietatea poporului român, sêu cântări evlavioase pentru cei-ce merg la mănăstire, la locuri sfințe și în procesiuni. Compusă de doi preoți gr. cat. Murășeni din diec. gr. cat. a Oradei-mare . . . 20

Pe pragul mormântului. Versuri funerale, de G. Simu . . . 50

Păcală și Tandală. Poveste de G. Cătană . . . 20

Prietenul sătêului român. Sfaturi în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de I. P. Reteganul . . . 60

Pilde și sfaturi pentru popor de I. Popp Reteganul . . . 60

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educ. după Ernest Legouvé . . . 12

Poveștile Bănatului. de George Cătană, învățator. Tom. I, II, III à 50 hl., tóte 3 tomurile . . . 1.30

Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari, de Ar. Boca Velcherianul . . . 20

Preț. Coróne.

Dialogul țiganelui cu S. Petru în pórta raiului de Aron Boca Velch. — 50

Renascerea limbii române în vorbire și scriere, de Dr. Gr. Silași, broș. II. și III. Prețul fie-ărei broș. . . . 80

Ambel de odată . . . 1.40

Risete și zimbete de Tit. V. Gheața — 60

Românul în sat și la óste, de Ioan Pop Reteganul . . . 30

Schițe din Italia de Teodor Bulcu, profesor gimn. . . . 2.—

Supplex Libellus Valachorum. 1791. — Text original. de Dr. E. Dăian . . . 1.—

Suspîn și zimbire. Poezii și prosă de Ant. Popp . . . 80

Starostele sêu datini dela nunțile Românilor ardeleni de I. Popp Reteg. — 30

Trandafiri și violele. Poezii populare de I. P. Reteganul. Edițiunea a III. — 60

Țiganul la mănăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul . . . 16

Țiganul în Raiu. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul . . . 16

Ultimul sicastru. Tradițiune de George Simu . . . 12

Un cuvânt către frații români despre filoxera omenimii sêu vinarsul. de Aron Boca . . . 20

Versuri de dor, adunate din poezii români de A. . . . 50

Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv, de V. Gr. Borgovan. Ediția III. . . . 2.40

Omni. Noțiuni din Anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc, de George Cătană . . . 50

Orar General pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățator, de Georgiu Magyar . . . 80

Vięta P. C. Verg. Maria, de C. Darabant . . . 30

Zina Câmpiei, de A. Boca Velch. — 16

Zidirea turnei, Adam și Eva. Originea sfinteii cruci și cele 12 Vineri, de I. Pop Reteganul . . . 16

Cărți de rugăciuni:

Icona sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericești, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea mărutului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Păcașiu, preot gr. cat. în Hotoan. Ediț. V., corésă și amplificată. — Legată simplu . . . 1.—

legată în pânză . . . 1.60

legată în piele . . . 3.20

„ „ catifea . . . 5.— 7.60

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești, foarte frumos ilustrată. — Prețul unui exemplar legat simplu . . . 1.—

legat cu pânză . . . 1.60

„ „ piele și aurit . . . 3.20

„ „ legătură de lux . . . 5.— 7.60

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești. foarte frumos ilustrată pentru pruncii școlari de ambe sexele. — Prețul unui exemplar legat . . . 44

Cărticea de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexele. Cu mai multe icone frumoșe. Prețul unui exemplar legat . . . 20

Visul Prea Sfintei Vergure Maria, urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Prețul unui exemplar legat și expedit franco este . . . 20

Epistolia D-lui nostru Isus Christos. Prețul unui esem. legat și spedit franco — 24

Din „Literatura populară”, de Domeșiu Dogariu.

Nr. 1. Moș Toma Bădiceanu, vestitul caraghios al economilor de vite (Mocanilor) din Săcele. Prețul . . . 12

Preț. Coróne.

Nr. 2. Vlad Hoțul dela Săcele. — 12

Nr. 3. Inșerătórea Sôrelui (basma) — 12

Nr. 4. Finl bucătăresei înșerătului (basma) . . . 12

Nr. 5. Vacărelni (basma) . . . 12

Nr. 6. Diana, țina munților și Fata de împérat cu mâinile tăiate (2 basmuri), — 12

Nr. 7. Cinei dialoguri întocmite pentru elevii școlii popul. menite ca producțiuni la esamene și alte festivități școl. . . 20

Nr. 8. Spiridon și Niculae (basma) — 12

Nr. 9. Fiul oii (basma) . . . 12

Nr. 10. Povestiri și anecdot. pop. — 20

Biblioteca teatrului a „Aurorii”.

Nr. 1. Calea dréptă e cea mai bună, comediă într'un act de A. Kotzebue, localisată de Corn. Darabant . . . 20

Nr. 2. Paza Măicii sfințe. Dramă în 4 acte, localisată de Ant. Popp . . . 24

Nr. 3. Otrava de hârciogii. Comediă într'un act, de Ant. Popp . . . 16

Nr. 4. Pedepsirea vauității. Dramă într'un act, trad. din limba franceză de At. Bologa . . . 20

Nr. 5. Di-creștia fără voiă. Comediă într'un act, de A. Kotzebue, trad. de Corn. Darabant . . . 24

Nr. 6. Crescătóru. Comediă într'un act de A. Kotzebue. Localisată de C. Darabant . . . 20

Nr. 7. Otrava femeiască, comediă de I. Țințar . . . 20

Nr. 8. Distrășii. Comediă într'un act de C. Darabant . . . 20

Cărți de școală aprobate și recunoscute ca cele mai bune și mai metodicești de Vasile Petri:

Nou ABCD-ar românesc. Edițiunea XII emendată și aprobată de înaltul reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul sêu nr. 16.006 din a. 1889.

Prețul unui exemplar legat . . . 50

Legendar sêu carte de cântări pentru școlile populare. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. Edițiunea X., emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul sêu nr. 11.295 din 1889. Un exemplar legat . . . 1.—

Tot de același autor:

Școala română. Fôie pedagogică și didactică pentru interesele institutorilor de învățământ și ale organelor acestora. Anul III, IV, și V. (I. și II. e epuizat. Fie-care an 1 fl., cu porto . . . 2.20

Școala practică. Magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară Tom. II, III, și VI. (I. e epuizat), fie-care 2 — cu porto . . . 2.20

Plan de lecțiuni pentru școlile românesce. Intocmit pe 30 de săptămâni — 50

cu porto . . . 60

Plan de învățământ pentru școlile populare nemaghiare, în înțelesul articolului de lege XXXVIII. din 1868 și 1879. Edat în urma ordinațiunei minist. reg. ung. de culte și instruct. publ. din 29 Ianie 1889, Nr. 17,284. Prețul . . . 44

Legea de pensiuine pentru învățătorii populari din Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă, prețul . . . 44

Scriptologia sêu modul de a învăța cetitul scriind. Indreptar pentru învățătorii la tractarea cetitului în școlă . . . 2.—

„Căldarul Plugarului” pe anul 1902. Prețul unui exemplar . . . 50

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele, apărute ori și unde.

Recușite de scris pentru școlă și cancelarie. — Tot soiul de tipărituri oficióse.

Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

Catalóge se trimit ori-și-cui gratis și franco. Vândătorilor se dá rabatul cuvenit.

Tóte comandele a se adresa la: **Tipografia „AURORA” A. Todoran, în Gherla — Szamosujvár.**